

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- Voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft hernieuwbare energie
 - Principiële goedkeuring met oog op adviesvraag SERV, Minaraad, VNR en VTC

Samenvatting

Met dit voorontwerp van decreet wordt de gedeeltelijke omzetting beoogd voor wat betreft de gewestelijke energiebevoegdheden van Richtlijn (EU) 2023/2413 van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2018/2001, Verordening (EU) 2018/1999 en Richtlijn 98/70/EG wat de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen betreft, en tot intrekking van Richtlijn (EU) 2015/652 van de Raad.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEINEN:

- Omgeving;
- Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie.

BELEIDSVELDEN:

- Energie;
- Economie, Wetenschap, Innovatie en Industrie

Agentschap Innoveren en Ondernemen.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taaladvies nr. 2026/187 werd op 10 juni 2026 verkregen.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 8 juni 2026 verkregen.

Het akkoord van de minister van Begroting werd op 17 juli 2026 verkregen.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Dit ontwerp van decreet wijzigt het Energiedecreet van 8 mei 2009 (hierna: het Energiedecreet).

A.1. Algemene context

Op 20 november 2023 trad Richtlijn (EU) 2023/2413 ("RED III")¹ in werking, waarmee de Europese Unie haar regelgeving inzake hernieuwbare energie verder aanscherpt. Deze richtlijn maakt deel uit van de bredere Europese Green Deal, zoals uiteengezet in de mededeling van de Europese Commissie van 11 december 2019 en verankerd in Verordening (EU) 2021/1119². De Green Deal stelt als einddoel om de EU uiterlijk in 2050 klimaatneutraal te maken, met een tussentijdse doelstelling om de netto-uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met minstens 55% te reduceren ten opzichte van het niveau van 1990. Hernieuwbare energie speelt een fundamentele rol bij de verwezenlijking van deze doelstellingen, aangezien de energiesector vandaag de dag verantwoordelijk is voor meer dan 75% van de totale broeikasgasemissies in de Unie.

De evolutie van de Europese richtlijnen inzake hernieuwbare energie begon met RED I (Richtlijn 2009/28/EG), die streefde naar een aandeel van 20% hernieuwbare energie in het totale energieverbruik tegen 2020. RED II (Richtlijn (EU) 2018/2001) verhoogde dit doel tot minstens 32% tegen 2030.

Op 14 juli 2021 publiceerde de Europese Commissie het Fit for 55-pakket dat uitvoering moest geven aan de Europese Green Deal. Eén van de voorstellen in dat wetgevende pakket was daarbij de wijziging van de richtlijn hernieuwbare energie. Na het doorlopen van het Europese besluitvormingsproces werd de RED III uiteindelijk op 18 oktober 2023 aangenomen. In tegenstelling tot bijvoorbeeld de EPBD³- en de EED⁴-richtlijnen, die volledige herschikkingen zijn, gaat het hierbij om een wijzigingsrichtlijn die de bestaande richtlijn (RED II) aanpast en uitbreidt.

Met de invoering van RED III via Richtlijn (EU) 2023/2413 wordt het Europese streefcijfer voor hernieuwbare energie verder opgetrokken tot 42,5% tegen 2030. Bovendien introduceert RED-III deels bindende, deels indicatieve subdoelstellingen per sector (industrie, vervoer, gebouwen, verwarming en koeling) en strengere duurzaamheidseisen om de ecologische impact van energieproductie te beperken.

De omzetting van RED III in nationale regelgeving moest grotendeels voltooid zijn tegen 21 mei 2025. Voor bepalingen inzake vergunningsprocedures geldt een versnelde deadline van 1 juli 2024. Aangezien RED III een wijzigingsrichtlijn is van RED II, overlapt ze deels met bestaande Vlaamse regelgeving. Toch introduceert RED III ook nieuwe verplichtingen en definities, zoals die rond osmose-energie, hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong, en systeemintegratie

¹ Richtlijn (EU) 2023/2413 van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2018/2001, verordening (EU) 2018/1999 en Richtlijn 98/70/EG wat de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen betreft, en tot intrekking van Richtlijn (EU) 2015/652 van de Raad (PbEU 2023, L 2413).

² Ook bekend als de Europese Klimaatwet.

³ Richtlijn (EU) 2024/1275 van het Europees Parlement en de Raad van 24 april 2024 betreffende de energieprestatie van gebouwen.

⁴ Richtlijn (EU) 2023/1791 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening (EU) 2023/955.

van hernieuwbare elektriciteit. Deze herziening vereist dus niet alleen een aanpassing van bestaande bepalingen in het Energiedecreet, maar ook een uitbreiding ervan om tegemoet te komen aan de nieuwe Europese vereisten. Vlaanderen staat hiermee voor de uitdaging om haar energiebeleid verder te verduurzamen.

A.2 Beknopte inhoud RED III

RED III wijzigt en versterkt RED II met het oog op het versnellen van de energietransitie binnen de Europese Unie. De richtlijn bevat zowel kwantitatieve doelstellingen als inhoudelijke bepalingen die gericht zijn op het verhogen van het aandeel hernieuwbare energie, het verbeteren van de duurzaamheid van energiebronnen en het versterken van de systeemintegratie. Een korte inhoud van de belangrijkste elementen uit de richtlijn:

- De algemene EU-doelstelling voor hernieuwbare energie wordt verhoogd tot **42,5% van het bruto-eindverbruik tegen 2030**. Om de bovengenoemde doelstelling te halen, stelt iedere lidstaat in haar Nationaal Energie- en Klimaatplan (NEKP) een nationale bijdrage vast. Als de bindende EU-doelstelling niet wordt gehaald, is het mogelijk dat de Europese Commissie van lidstaten een grotere bijdrage zal vragen. Lidstaten moeten daarnaast collectief *streven* naar **45%** hernieuwbare energie. Ook moet een indicatief streefcijfer worden vastgesteld voor innovatieve technologie van ten minste 5% van de nieuw geïnstalleerde capaciteit voor hernieuwbare energie tegen 2030 (*artikel 3*);
- Lidstaten moeten bij het gebruik van houtige biomassa het **cascaderingsbeginsel** toepassen. Dit houdt in dat hout prioritair moet worden ingezet voor toepassingen met een hogere economische waarde (zoals bouw en materiaalgebruik) vóór verbranding (*artikel 3*);
- Lidstaten moeten hun inspanningen versterken via **gezamenlijke projecten** met andere lidstaten of derde landen. De richtlijn voorziet in een mechanisme om onderpresterende lidstaten te verplichten tot samenwerking (*artikel 9*);
- Lidstaten moeten maatregelen nemen om de **integratie van hernieuwbare energie in de gebouwensector te bevorderen**, in licht van de indicatieve doelstelling om het aandeel hernieuwbare energie in het energieverbruik van de gebouwde omgeving in de Europese Unie te laten toenemen naar 49% in 2030. Daartoe moeten lidstaten een indicatief nationaal aandeel vaststellen van ter plaatse of dichtbij geproduceerde alsook van het net afgenomen hernieuwbare energie in het eindenergieverbruik in hun gebouwde omgeving in 2030 (*artikel 15 bis*);
- Tegen uiterlijk 21 februari 2026 zorgen lidstaten ervoor dat plannen zijn vastgesteld voor de aanwijzing van **gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie** (*artikel 15 quater*). Ook moeten lidstaten plannen opstellen voor de aanwijzing van **specifieke infrastructuurgebieden voor netwerken en opslag**, die essentieel zijn voor de integratie van hernieuwbare energie in het elektriciteitssysteem (*artikel 15 sexies*);
- Lidstaten moeten **versnelde en transparante vergunningsprocedures** invoeren voor hernieuwbare energieprojecten. Hernieuwbare energie wordt beschouwd als **van hoger openbaar belang**. In gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie moeten vergunningsprocedures sterk worden ingekort. De vergunningsprocedure voor de repowering van hernieuwbare energie-installaties moet ook versneld worden (*artikel 16 e.v.*);
- De **certificeringsplicht voor installateurs** van hernieuwbare energiesystemen wordt uitgebreid naar **meer dan enkel kleinschalige installaties**. Installateurs van **fotovoltaïsche systemen** moeten beschikken over kennis van **energieopslagtechnologieën**. Daarnaast moet ook een certificering voor installateurs van oplaadpunten worden geïntroduceerd (*artikel 18*);
- Lidstaten moeten **garanties van oorsprong** uitreiken voor **gasvormige hernieuwbare brandstoffen**, waaronder hernieuwbare waterstof, en leveranciers moeten daartoe informatie verlenen aan hun eindverbruikers (*artikel 19*);
- Lidstaten moeten maatregelen nemen om de **systeemintegratie van hernieuwbare elektriciteit** te versterken. Dit omvat onder meer de inzet van **energieopslag, vraagrespons** en **slimme netten** om de flexibiliteit van het energiesysteem te vergroten (*artikel 20 bis*);

- Lidstaten moeten indicatief zorgen voor een **jaarlijkse gemiddelde toename van 1,6 procentpunt** in het gebruik van hernieuwbare energie in de industrie. Voor het gebruik van waterstof in industriële processen geldt dat **minstens 42% in 2030 en 60% in 2035** afkomstig moet zijn van **hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong (RFNBO's)**. Een afwijking van 20% op deze percentages is mogelijk onder strikte voorwaarden (*artikel 22 bis en 22 ter*);
- Lidstaten moeten zorgen voor een **gemiddelde jaarlijkse toename van 0,8 procentpunt** in het aandeel hernieuwbare energie in **verwarming en koeling** berekend voor de periode 2021-2025 en **gemiddeld 1,1% per jaar** berekend voor de periode 2026-2030. Voor het eerst wordt in de verwarmings- en koelingssector een toename op basis van een jaarlijks gemiddelde vooropgesteld ten opzichte van het aandeel hernieuwbare energie in de sector in 2020. Het gaat hierbij om een **bindende doelstelling** (*artikel 23*);
- Lidstaten moeten maatregelen nemen om het aandeel hernieuwbare energie in **stadsverwarming en -koeling** te verhogen met **gemiddeld 2,1 procentpunt per jaar**. Deze doelstelling is echter niet van toepassing op lidstaten, zoals België, voor wie het aandeel stadsverwarming en -koeling 2 % of minder van het bruto-eindverbruik van energie in de verwarmings- en koelingssector bedroeg op 24 december 2018 (*artikel 24*);
- Lidstaten moeten kiezen tussen een **reductie van 14,5% in de broeikasgasintensiteit van vervoersbrandstoffen** of een **aandeel van minstens 29% hernieuwbare energie in het eindverbruik van vervoer** tegen 2030. Binnen deze doelstelling moet minstens 5,5% bestaan uit geavanceerde biobrandstoffen en RFNBO's, waarvan minstens 1% RFNBO's (*artikel 25*);
- Enkel hernieuwbare brandstoffen die voldoen aan **duurzaamheids- en broeikasgasemissiereductiecriteria** komen in aanmerking voor steun en tellen mee voor de hernieuwbare energie doelstellingen. Voor biomassa gelden bijkomende voorwaarden, waaronder toepassing van het cascaderingsbeginsel, verbod op gebruik van bronnen uit gebieden met hoge ecologische waarde (*artikel 29 en 29 bis*);
- De Commissie richt een **Uniedatabank** op om de tracering mogelijk te maken van vloeibare en gasvormige hernieuwbare brandstoffen en brandstoffen op basis van hergebruikte koolstof. Lidstaten moeten hun systemen hierop afstemmen (*artikel 31 bis*).

A.3 Vlaamse context

Vlaams Regeerakkoord 2024-2029

“Vlaanderen is onlosmakelijk verbonden met het Europese project. We zetten veel meer in op de belangenbehartiging van Vlaanderen op het Europese niveau. De leidraad daarbij is de productiviteit, gelijk speelveld en concurrentiepositie van de Vlaamse bedrijven. De Vlaamse Regering onderschrijft de uitgangspunten van het principe van no gold-plating. De Vlaamse overheid legt zelf geen hogere standaarden, doelen of normen bij de omzetting van Europese of andere internationale regelgeving naar Vlaamse regelgeving om de Vlaamse economie en concurrentiepositie niet te ondergraven. Vlaanderen beslist zelf welke instrumenten nodig zijn en welke het best geschikt zijn in onze context om de doelstellingen te bereiken.” (p. 2)

“Vlaanderen levert haar faire bijdrage aan de Europese hernieuwbare energiedoelstelling: dankzij de inspanningen van de voorbije jaren staan we aan de top wat betreft zonnepanelen en windturbines per vierkante kilometer. Tegen 2030 verhogen we de ambities inzake hernieuwbare energieproductie fors tot een geïnstalleerde capaciteit voor wind tot 2,8 GW en voor zon tot 10 GW. We zetten in op netversterking en opslagcapaciteit.

We blijven de ontwikkeling van hernieuwbare energie in Vlaanderen ondersteunen. Op die manier vermijden we maximaal de aankoop van hernieuwbare energie uit het buitenland om de Vlaamse hernieuwbare energiedoelstellingen te realiseren” (p. 53)

“Elke stap die ecologische winst oplevert is een goede stap. Daarom vragen we de Europese Unie om de doelstelling (RFNBO) bij te sturen, zodat we meer dan enkel groene waterstof kunnen gebruiken om onze industrie verder te verduurzamen.” (p. 56)

Beleidsnota energie en klimaat 2024-2029

“Met betrekking tot de doelstelling voor toepassing van groene waterstof voor industrieel gebruik (RFNBO doelstelling), bepleit de Vlaamse Regering een bijsturing die het mogelijk maakt dat meer dan enkel groene waterstof kan gebruikt worden om onze industrie koolstofvrij te maken.” (p. 39)

“Vlaanderen levert een faire bijdrage aan de Europese hernieuwbare energiedoelstelling: dankzij de inspanningen van de voorbije jaren staan we aan de top wat betreft zonnepanelen per inwoner en windturbines per vierkante kilometer.

Om de inplanting van bijkomende hernieuwbare energie-installaties en de nodige netinfrastructuur en opslaginfrastructuur mogelijk te maken, ondersteunen we het beleidsdomein Omgeving bij de implementatie van de Europese Richtlijn Hernieuwbare Energie (RED III) inzake het vereenvoudigen en versnellen van vergunningsprocedures. Daarbij wordt ook onderzocht of het mogelijk en wenselijk is om versnellingszones af te bakenen zoals voorzien in de RED III.

We blijven de ontwikkeling van hernieuwbare energie in Vlaanderen ondersteunen. Op die manier vermijden we maximaal de aankoop van hernieuwbare energie uit het buitenland om de Vlaamse hernieuwbare energiedoelstellingen te realiseren. (p. 45)

We bouwen verder aan een pragmatisch, goed functionerend systeem voor het toekennen en verhandelen van garanties van oorsprong in het Vlaamse Gewest, zodat consumenten een betrouwbaar zicht hebben op de herkomst van de afgenomen energie. We onderzoeken daarbij de afstemming op de Uniedatabank die voorzien is in de REDIII.” (p. 57)

“Ik zet de bepalingen inzake warmtenetten uit de Europese regelgeving (Hernieuwbare Energie Richtlijn en Energie Efficiëntie Richtlijn) om in Vlaamse regelgeving.” (p. 59).

Beleidsnota Economie, Wetenschap en Innovatie

“De Europese Unie legt met de richtlijn Hernieuwbare energie (Red III) een doelstelling op voor het realiseren van het aandeel groene waterstof of derivaten in de industriële aanwending ervan. De Vlaamse Waterstofstrategie wordt geactualiseerd om rekening te houden met de meest recente evoluties en met deze hernieuwbare brandstof van niet-biologische oorsprong (RFNBO) doelstelling. Samen met de minister bevoegd voor Energie zetten we de bepalingen uit REDIII met betrekking tot RFNBO om in Vlaamse regelgeving.

Er wordt in overleg met de Minister bevoegd voor Energie een studie opgestart om na te gaan op welke wijze, met welke hoeveelheden, onder welke voorwaarden, met welke infrastructuur en met welke timing koolstofarme waterstof en zijn derivaten optimaal kunnen ingezet worden in Vlaanderen. Er wordt specifiek gekeken naar de mogelijke steun voor de gebruikers van waterstof die reeds vallen onder deze doelstelling.”

Daarnaast bepleiten we actief binnen België, bij andere lidstaten en de Europese Unie om de doelstelling (RFNBO) bij te sturen, zodat ook koolstofarme waterstof kan bijdragen aan deze doelstellingen en opdat we meer dan enkel groene waterstof kunnen gebruiken om onze industrie verder te verduurzamen. Ook bij de verdere uitwerking van de relevante Europese regelgeving zullen we blijven pleiten voor voldoende flexibiliteit en mogelijkheden bij de invulling van deze doelstellingen, zolang de effectiviteit ervan in het bereiken van de klimaatdoelen gegarandeerd blijft. (p. 19)

Op 18 juli 2025 heeft de Vlaamse Regering het definitief geactualiseerde VEKP goedgekeurd⁵. Dit plan vormt de Vlaamse bijdrage aan het Nationaal Energie- en Klimaatplan (NEKP) van België en concretiseert de Vlaamse engagementen tot 2030. De actualisatie bouwt voort op het ontwerp VEKP uit 2023.

In het VEKP 2021-2030 engageert Vlaanderen zich tot een doelstelling van 34.259 GWh hernieuwbare energie in 2030, onder voorbehoud van een stijging van de minimumdoelstelling voor de bijmenging van geavanceerde biobrandstoffen (behoudens deze op basis van palmolie, soja en suikerriet) naar 12,65%. In de onderstaande tabel zijn de geambieerde en geraamde trajecten voor de sectorale productie van hernieuwbare energie in Vlaanderen opgenomen. Voor groene stroom wordt een geraamd traject ('verzekerde waarden') en een geambieerd traject ('streefwaarden') opgenomen. Het geraamde traject is wat als Vlaamse bijdrage zal worden ingebracht aan de hernieuwbare energiedoelstelling van het NEKP. Het geambieerde traject geeft het Vlaamse streefdoel weer⁶.

Hernieuwbare energie (GWh)	2021 inventaris	2022 inventaris	2023 inventaris	2024 prognose	2025 -	2026 -	2027 -	2028 -	2029 -	2030 prognose
Groene warmte	9.794	9.237	9.354	9.855	10.040	10.577	11.148	11.738	12.344	12.989
Groene stroom – <i>streefwaarden</i>	10.406	11.740	12.443	12.337	13.213	13.988	14.853	15.621	16.529	17.432
Groene stroom – <i>verzekerde waarden</i>	10.406	11.740	12.443	12.337	13.213	13.564	14.190	14.777	15.414	16.045
Biobrandstoffen in wegtransport	5.622	5.300	5.845	5.026	5.361	5.299	6.279	5.941	5.597	5.225
Totaal – <i>streefwaarden</i>	25.822	26.277	27.641	27.218	28.614	29.865	32.281	33.300	34.471	35.647
Totaal – <i>verzekerde waarden</i>	25.822	26.277	27.641	27.218	28.615	29.441	31.617	32.456	33.355	34.259⁷

RED III legt verschillende doelstellingen inzake hernieuwbare energie vast (artikelen 3, 15 bis, 22 bis, 23, 24, 25). Deze Europese doelstellingen vereisen op zichzelf geen afzonderlijke omzetting in Vlaamse regelgeving en maken dus geen deel uit van dit voorontwerp van decreet. De beleidsmaatregelen en acties in het VEKP zijn verder uitgewerkt om het aandeel hernieuwbare energie conform bovenstaand streefdoelen te verhogen. Voor de maatregelen die geen regelgevende omzetting vereisen voor de implementatie van RED III, wordt de uitvoering voorzien via voornamelijk het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) en onder meer het Flexibiliteitsplan 2025-2030⁸ en de opgenomen beleidsmaatregelen en acties.

Actieplan "Omzetting en implementatie Fit for 55" en verdeling Vlaamse bevoegdheden

⁵ VR 2025 1807 DOC.0747/2.

⁶ Zoals in het VEKP verduidelijkt, zijn de vermelde cijfers te beschouwen als prognoses met een ruime onzekerheid, en zijn dus niet per onderdeel (per technologie of groene stroom/warmte) te beschouwen als individuele doelstellingen. Het is immers niet exact mogelijk om evoluties in aardgasprijzen, elektriciteitsprijzen, technologieën, vergunningsbeleid, etc. nauwkeurig in te schatten. Het is dus mogelijk dat een tragere groei in een subcategorie gecompenseerd wordt door een sterkere groei in andere categorieën.

⁷ Onder voorbehoud van een stijging van de minimumdoelstelling voor de bijmenging van geavanceerde biobrandstoffen (behoudens deze op basis van palmolie, soja en suikerriet) naar 12,65%

⁸ Er is voorzien dat het Flexibiliteitsplan 2025-2030 tegen eind 2026 aan de Vlaamse Regering wordt voorgelegd.

Het Fit for 55-pakket omvat een brede waaier aan nieuwe en herziene richtlijnen en verordeningen op het vlak van energie en klimaat. Voor Vlaanderen betekent dit de grootste implementatie-oefening ooit inzake Europese energie- en klimaatregelgeving. Ook de RED III komt hierin aan bod. Aangezien voor de omzetting en implementatie van het Fit-for 55 pakket niet alleen aanpassingen aan de Vlaamse regelgeving nodig zijn, maar ook nieuwe regelgeving en samenwerking met andere gewesten en de federale overheid noodzakelijk is, werd op 4 april 2025 het actieplan “Omzetting en implementatie Fit for 55” (hierna: Actieplan FF55) door de Vlaamse Regering goedgekeurd.

In het Actieplan FF55 wordt een alomvattende aanpak uitgewerkt waarin vanuit het perspectief van het VEKA per om te zetten richtlijn en te implementeren verordening de nodige doelen, afspraken met andere beleidsniveaus en entiteiten, actiestappen, verantwoordelijkheden, timing en middelen worden afgelijnd in functie van het maximaal respecteren van de omzettingstermijnen en de voorbereiding van de implementatie ervan. Hierbij wordt voor elke richtlijn en verordening nagegaan welke beleids- (en eventuele bevoegdheids-)keuzes zich aandienen, wordt bekeken of de huidige regelgeving nog relevant is en/of uitbesteding van taken mogelijk is. Bij de goedkeuring van het Actieplan F55 keurde de Vlaamse Regering ook de hiervoor benodigde personeelsuitbreiding binnen het VEKA goed.

RED III betreft een brede richtlijn met onder meer sectorale doelstellingen die door verschillende beleidsniveaus en entiteiten binnen de Vlaamse overheid moeten worden opgevolgd. Het organisatiebesluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005⁹ bepaalt de verantwoordelijkheden van de verschillende Vlaamse entiteiten. Om de verantwoordelijkheden voor wat betreft de implementatie van verschillende richtlijnen en verordeningen verder te verduidelijken besliste de Vlaamse Regering op 29 maart 2024¹⁰ om de verantwoordelijkheden en ondersteunende entiteiten aan te duiden. Naast de bevoegdheden voor het VEKA werden hierbij de volgende andere Vlaamse entiteiten aangeduid als ‘trekkende’ entiteit voor wat betreft RED III.

Beleidslijn/doelstelling	Entiteit die trekt	Ondersteunende entiteit
Vergunningsverlening voor hernieuwbare energieproductie en energie-infrastructuur versnellen (n.a.v. REDIII en RepowerEU)	dOMG	VEKA
Invulling geven aan de doelstellingen rond hernieuwbare energie in transport (n.a.v. RED III)	dMOW	VEKA
Opstellen actieplan om invulling te geven aan de bepalingen m.b.t. de integratie van hernieuwbare energie in de industrie (incl. de RFNBO-doelstelling) (n.a.v. RED III)	VLAIO	VEKA

⁹ Besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie (B.S. 22 september 2005).

¹⁰ VR 2024 2903 MED.0111/2.

De beslissing inzake de Vlaamse bevoegdheidsverdeling werd bevestigd in het Actieplan FF55. Om op niveau van de Vlaamse Overheid voldoende coördinatie te voorzien werd daarnaast op 18 juli 2025 een governance aanpak voor omzetting van het Fit-for-55 pakket door de Vlaamse Regering goedgekeurd¹¹. Deze governance aanpak voorziet in de nodige aansturing met betrekking tot de omzetting van richtlijnen, waarbij een programmawerking wordt opgezet en een periodieke gestroomlijnde rapportering richting een ambtelijke stuurgroep. Daarnaast wordt een politiek stuurorgaan opgericht dat toeziet op de algemene voortgang en op het bewaken van de timing van de omzetting van FF55, en in functie van noodzaak samen komt.

Decreet Omzetting RED III onder beleidsdomein Omgeving

Het departement Omgeving werd in eerder vermelde beslissing van de Vlaamse Regering van 29 maart 2024 aangeduid als de trekkende entiteit voor de bepalingen omtrent het versnellen van de vergunningsverlening voor hernieuwbare energieproductie en energie-infrastructuur.

De RED III voorziet in twee verschillende omzettingstermijnen:

- 1 juli 2024: deadline voor omzetting van artikelen 15 sexies, 16, 16 ter, 16 quater, 16 quinquies, 16 sexies en 16 septies van de richtlijn. Deze artikelen betreffen vergunningsbepalingen;
- 21 mei 2025: deadline voor omzetting van de overige artikelen van de richtlijn.

Aangezien de omzetting van de artikelen die tegen uiterlijk 1 juli 2024 moesten zijn omgezet onder de bevoegdheid van het departement Omgeving valt, werd voor de omzetting van deze bepalingen een apart decretaal traject voorzien. Het 'Ontwerp van decreet tot wijziging van verschillende decreten van het beleidsdomein Omgeving, in het kader van de implementatie van Europese regelgeving over hernieuwbare energie, kritieke grondstoffen en nettonultechnologie' werd daartoe op 6 maart 2026 bekrachtigd en afgekondigd. Dit decreet verscheen op 27 maart 2026 in het Belgisch Staatsblad en trad op 6 april 2026 in werking.

Het vermelde ontwerpdecreet voorziet niet enkel in de omzetting van de artikelen uit de richtlijn die op 1 juli 2024 moesten worden omgezet, maar ook de omzetting van verschillende artikelen die tegen de deadline van 21 mei 2025 moesten worden omgezet, omdat deze artikelen ook onder de bevoegdheid van het departement Omgeving vallen. Aldus voorziet het decreet in de omzetting van de volgende artikelen van RED III in Vlaamse regelgeving:

- artikel 2, tweede lid, 9 bis), 9 ter), 44) quinquies;
- 15 ter, 15quater, 15quinquies, 15sexies;
- artikel 16, 16 bis, 16 ter, 16 quater, 16 quinquies, 16 sexies, 16 septies.

De omzetting van deze artikelen maakt om deze reden geen onderdeel uit van het voorliggend voorontwerp van decreet.

A.4 Inhoud

A.4.1 Probleemstelling en omgevingsanalyse

De voorliggende wijziging van het Energiedecreet is in hoofdzaak ingegeven door de noodzaak tot omzetting van recente Europese regelgeving, in het bijzonder RED III. Deze richtlijn legt bindende verplichtingen op aan de lidstaten, met betrekking tot onder meer de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen, de verdere verduurzaming van het energiebeleid en de versterking van de systeemintegratie van hernieuwbare elektriciteit. Binnen deze context is het noodzakelijk het bestaande Vlaamse Energiedecreet aan te passen, en waar nodig een rechtsgrond te creëren voor de verdere uitwerking van bepalingen in een besluit van de Vlaamse Regering. De huidige regelgeving biedt immers niet op alle punten een sluitend antwoord op de nieuwe Europese bepalingen en verplichtingen.

¹¹ VR 2025 1807 MED.0297/1BIS.

Hiermee wordt de rechtszekerheid voor alle betrokken actoren in de energiesector gewaarborgd. De voorgestelde wijzigingen zijn strikt gericht op de noodzakelijke aanpassingen om conformiteit met het Europese recht te verzekeren. Een richtlijn is immers conform artikel 288 van het Verdrag Betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) voor elke lidstaat verbindend ten aanzien van het te bereiken resultaat.

A.4.2 Beleidsmaatregelen en doelstelling

De belangrijkste bepalingen van het voorontwerp van decreet zijn de volgende:

- Diverse definities worden toegevoegd, waaronder waterstofleverancier, hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong (RFNBO), slim laden en uniedatabank, om het decreet in lijn te brengen met de nieuwe Europese terminologie en het toepassingsgebied van nieuwe bepalingen duidelijk af te bakenen (gewijzigd artikel 1.1.3 van het Energiedecreet).
- Netbeheerders worden verplicht om gegevens over hernieuwbare elektriciteit en broeikasgasemissies digitaal en interoperabel beschikbaar te stellen (gewijzigde artikelen 4.1.6 en 4.1.8/2 van het Energiedecreet).
- Er wordt decretaal vastgelegd dat het Technisch Reglement voor Distributie van Elektriciteit (TRDE) door de Vlaamse Nutsregulator wordt uitgebreid met regels voor aansluiting van productie-installaties en regels voor oplaadpunten, in lijn met de nieuwe regels inzake systeemintegratie (gewijzigd artikel 4.2.1 van het Energiedecreet).
- Verlenging van bestaande certificatensteun voor bosbiomassa in installaties die alleen elektriciteit opwekken wordt uitgesloten (gewijzigd artikel 7.1.1 van het Energiedecreet). Deze bepaling wordt overgenomen uit artikel 3 quinquies van REDIII: evenwel is er geen installatie met startdatum voor 1 januari 2013 in het Vlaamse Gewest die in de praktijk onder deze regeling valt.¹²
- De Vlaamse Regering krijgt de bevoegdheid om technische eisen vast te leggen voor groenestroom- en WKK-installaties binnen de certificatenregeling, in lijn met artikel 15, lid 2 van RED III (gewijzigde artikelen 7.1.1 en 7.1.2 van het Energiedecreet).
- De regels rond garanties van oorsprong worden aangepast conform de wijzigingen in artikel 19 van RED III (gewijzigde artikelen 7.1/1.1 tot en met 7.1/1.5 van het Energiedecreet).
- Leveranciers van gas en (op termijn) waterstof worden verplicht om uitgebreide informatie te verstrekken over de oorsprong en milieu-impact van geleverde energie (gewijzigde artikelen 7.4.1 tot en met 7.4.3, met inbegrip van nieuw artikel 7.4.2/1 van het Energiedecreet).
- De Vlaamse Regering wordt gemachtigd de rekenmethode vast te leggen met betrekking tot het aandeel RFNBO's (nieuw artikel 7.7.4.).
- Er wordt een aparte decretale rechtsgrond gecreëerd voor het kunnen opleggen van duurzaamheids- en broeikasgasemissiereductiecriteria, buiten de steunregelingen en ETS-regelgeving (nieuwe artikelen 7.12.1 tot en met 7.12.4 van het Energiedecreet).
- Er wordt een rechtsgrond gecreëerd voor het opleggen van verplichtingen inzake de Uniedatabank voor traceren van vloeibare en gasvormige hernieuwbare brandstoffen en brandstoffen op basis van hergebruikte koolstof en hun duurzaamheidskenmerken (nieuwe artikelen 7.13.1 tot en met 7.13.8 van het Energiedecreet).
- Steunregelingen voor hernieuwbare energie worden gekoppeld aan het cascaderingsbeginsel voor biomassa en technische specificaties de nieuwe Europese eisen (nieuwe artikelen 8.1.3 en 8.1.4 van het Energiedecreet).
- De maxima voor tegemoetkomingen worden gekoppeld aan de actuele Europese staatssteunrichtsnoeren (gewijzigd artikel 8.7.2 van het Energiedecreet).
- De certificeringsplicht voor installateurs van hernieuwbare energiesystemen wordt uitgebreid naar energieopslag en oplaadpunten (gewijzigd artikel 10.1.5 van het Energiedecreet).

¹² Voor installaties met startdatum vanaf 1 januari 2013 op biomassa is in artikel 7.1.1, §3 van het Energiedecreet reeds opgenomen dat deze niet in aanmerking komen voor een verlenging van de steunperiode van groenestroomcertificaten.

- Slim en bidirectioneel laden wordt verplicht bij nieuwe en vervangen oplaadpunten (nieuw artikel 11/1.1.2 van het Energiedecreet). Er wordt een sanctiebepaling voorzien voor het niet voldoen aan deze verplichting (nieuw artikel 13.4.12/1). Weliswaar moet het VEKA eerst een aanmaning sturen met een vastgestelde termijn om alsnog de verplichting in orde te brengen en er wordt een appreciatiebevoegdheid aan het VEKA gelaten bij het opleggen van de administratieve geldboetes.
- Het bruto-eindverbruik van energie wordt toegevoegd aan de energiebalans en rapportering (gewijzigd artikel 12.1.2 van het Energiedecreet).
- Er wordt een rechtsgrond toegevoegd die het VEKA toelaat om gegevens die in het kader van de energiebeleidsrapportering aan het VEKA worden bezorgd, te kunnen gebruiken voor monitoring, controle en handhaving van verschillende voorwaarden en verplichting (gewijzigd artikel 12.2.1 van het Energiedecreet).
- Er wordt een rechtsgrond voorzien voor het toezicht en de handhaving door het VEKA in het kader van de verplichtingen inzake duurzaamheids- en broeikasgasemissiereductiecriteria en elektromobiliteit (gewijzigd artikel 13.1.3 van het Energiedecreet).
- Er wordt een sanctiebepaling voorzien voor het niet voldoen aan de verplichtingen inzake en rapportering over duurzaamheids- en broeikasgasemissiereductiecriteria. Weliswaar wordt een appreciatiebevoegdheid aan het VEKA gelaten bij het opleggen van de administratieve geldboetes (nieuw artikel 13.4.22 van het Energiedecreet).
- De ad-hocregeling voor verlenging van geldigheidsduur van de startdatum van projecten wegens COVID-19 wordt opgeheven (gewijzigd artikel 15.3.5/22 van het Energiedecreet).
- De inwerkingtreding van gewijzigde bepalingen wordt geregeld (artikel 48 van het voorontwerp van decreet).

De omzetting van artikel 22 bis RED III is de bevoegdheid en verantwoordelijkheid van de minister, bevoegd voor economie.

De keuze voor deze beleidsmaatregelen is ingegeven door de bindende aard van de Europese richtlijn. De doelstelling van het ontwerpdecreet is het waarborgen van de rechtszekerheid en het verzekeren van de correcte implementatie van de Europese verplichtingen in het Vlaamse regelgevend kader. De maatregelen zijn gericht op:

- Overheden en regulerende instanties: zij krijgen een duidelijk regelgevend kader voor de uitvoering en handhaving van de Europese bepalingen;
- Energieproducenten, leveranciers en netbeheerders: zij worden gehouden aan de nieuwe definities, vereisten en informatieverplichtingen, binnen de contouren van de RED III. Zo wordt verder een gelijk speelveld tussen Europese lidstaten bewerkstelligd;
- Consumenten en eindgebruikers: zij genieten van meer transparantie en bescherming.

De verplichting voor slimme laadpunten is niet enkel een verplichting conform AFIR, maar heeft daarnaast significante baten voor de maatschappij. De meerkost van een slim laadpunt ten opzichte van een niet-slim laadpunt ligt in de grootte-orde van 200-400 euro. Deze kost zal naar verwachting verder afnemen door een groter aanbod en dalende kosten van hardware/software. Slim laden heeft echter het potentieel om piekbelasting op het elektriciteitsnet sterk te beperken. Zo kunnen bijkomende netkosten vermeden worden die anders via de nettarieven worden doorgerekend aan alle netgebruikers. Ook kan slim laden een oplossing bieden voor de problematiek van netcongestie, ook in Vlaanderen een actueel aandachtspunt.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Wat de artikelsgewijze bespreking van het ontwerpdecreet betreft, wordt verwezen naar de memorie van toelichting bij het ontwerpdecreet, die als bijlage bij deze nota gaat.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

A.1. Wat de inkomsten van het Energiefonds betreffen:

- Administratieve geldboetes voor het niet voldoen aan de nieuwe verplichtingen met betrekking tot slimme oplaadpunten; de geraamde inkomsten vanwege niet-naleving van de eisen inzake laadpalen kunnen worden ingeschat na verdere analyse op basis van de uitwerking van de praktische implementatie van de verplichtingen.
- Administratieve geldboetes voor het niet voldoen aan de verplichtingen met betrekking tot duurzaamheids- en broeikasgasemissiereductiecriteria; het nieuwe artikel 13.4.19 van het Energiedecreet voorziet in de mogelijkheid voor het VEKA om administratieve geldboetes op te leggen in het geval van niet-naleving van de verplichtingen inzake duurzaamheids- en broeikasgasemissiereductiecriteria. Aangezien de Vlaamse Regering eerst nadere invulling moet geven aan de concrete verplichtingen via een uitvoeringsbesluit, kan er echter geen inschatting worden gemaakt met betrekking tot de jaarlijks te innen boetebedragen.

A.2. Wat de uitgaven betreft:

Zoals in de artikelsgewijze bespreking in de Memorie van Toelichting verder uiteengezet, worden de concrete modaliteiten met betrekking tot de Uniedatabank nog niet uitgewerkt in het Energiedecreet. Pas bij het opstellen van het uitvoeringsbesluit zal blijken welke wijzigingen aan de centrale databank voor garanties van oorsprong noodzakelijk zijn. Meer bepaald zijn binnen de centrale databank wijzigingen nodig aan het zogenaamde “V-platform”. Het V-platform is het online platform van de Vlaamse Nutsregulator (VNR) waar garanties van oorsprong worden geregistreerd en verhandeld. De kosten die voortvloeien uit deze aanpassingen zullen – zodra verder uitgewerkt in het uitvoeringsbesluit - integraal worden meegenomen in de budgettaire impactanalyse en worden opgenomen in de nota aan de Vlaamse Regering.

A.3. Advies Inspectie van Financiën

Het advies van de Inspectie van Financiën werd bekomen op 8 juni 2026. Het advies met kenmerk TM/2026002116 is als bijlage 3 toegevoegd.

De Inspectie van Financiën verleent een gunstig advies aan het voorontwerp van decreet, onder voorbehoud van de inpasbaarheid van het voorontwerp binnen het budgettair- en personeelskader van het VEKA. De Inspectie stelt dat aangezien “noch een budgettaire impact, noch een impact op het personeelsbestand wordt aangereikt”, de Inspectie niet anders kan adviseren “dan onder voorbehoud van de inpasbaarheid van voorliggend voorontwerp in zowel het budgettair kader als het personeelskader van het VEKA”.

De personeelsimpact voor de handhaving van nieuwe verplichtingen in omzetting van de RED-richtlijn zullen kwantitatief worden in kaart gebracht in het in de Beleidsnota Energie en Klimaat voorziene “actieplan handhaving en operationele processen”, dat tegen begin 2027 aan de Vlaamse Regering zal worden voorgelegd. In dit actieplan zal ook, op basis van een handavingsvisie, worden aangegeven op welke wijze bijkomende noden kunnen worden ingevuld.

Bij het uitwerken van het actieplan “handhaving en operationele processen” zal de vraag naar administratieve vereenvoudiging, maximale verlaging van de regeldruk resp. no gold-plating, zowel als de analyse naar de mogelijkheden tot uitbesteding (zowel binnen de Vlaamse overheid, als

eventueel richting externen) opnieuw van bij de start van de opmaak van het actieplan worden meegenomen.

A.4. Begrotingsakkoord

Het akkoord van de minister, bevoegd voor de begroting, werd bekomen op 17 juli 2026. Het akkoord is als bijlage 4 toegevoegd. De minister bevoegd voor de begroting verleent zijn akkoord voor zover de budgettaire impact wordt opgevangen binnen de beschikbare refertekredieten en dit dossier niet leidt tot een meervraag.

De personeelsimpact voor de handhaving van nieuwe verplichtingen in omzetting van de RED-richtlijn zullen kwantitatief worden in kaart gebracht in het in de Beleidsnota Energie en Klimaat voorziene "actieplan handhaving en operationele processen", dat tegen begin 2027 aan de Vlaamse Regering zal worden voorgelegd. In dit actieplan zal ook, op basis van een handhavingsvisie, worden aangegeven op welke wijze bijkomende noden kunnen worden ingevuld.

Bij het uitwerken van het actieplan "handhaving en operationele processen" zal de vraag naar administratieve vereenvoudiging, maximale verlaging van de regeldruk resp. no gold-plating, zowel als de analyse naar de mogelijkheden tot uitbesteding (zowel binnen de Vlaamse overheid, als eventueel richting externen) opnieuw van bij de start van de opmaak van het actieplan worden meegenomen.

A.5. Akkoord van de minister voor de bestuurszaken

Het voorwaardelijk akkoord van de minister voor de bestuurszaken met kenmerk 20260616-1309 werd bekomen op 16 juli 2026. Het voorwaardelijke akkoord is als bijlage 5 toegevoegd.

Het voorwaardelijke akkoord van de minister van Bestuurszaken vermeldt volgende voorwaarden:

- In de ontwerpnota moet geduid worden hoe de netto-personeelsuitbreiding zich verhoudt tot de reeds toegekende 2 VTE voor de herziening van REDIII (in het kader van het Actieplan FF55) en tot het goedgekeurde personeelsplan van het VEKA eind 2025. Op basis van de recent goedgekeurde nota met nieuwe richtlijnen inzake capaciteits- en personeelsplanning¹³ wordt van elke entiteit verwacht dat ze bij een netto-personeelsuitbreidingsvraag een actueel capaciteits- en personeelsplan toevoegt, opdat elke vraag inhoudelijk correct kan geëvalueerd worden.
- Door de minister voor de bestuurszaken wordt voorts vastgesteld dat er verschillende akkoorden Bestuurszaken worden aangevraagd vanuit Energie met telkens bijkomende personeelsvragen bij het VEKA. Als voorwaarde wordt gesteld dat de volledige personeelsvraag in haar totaliteit wordt aangeleverd, zodat een samenhangende beoordeling mogelijk is.

De personeelsimpact voor de handhaving van nieuwe verplichtingen in omzetting van de RED-richtlijn zullen kwantitatief worden in kaart gebracht in het in de Beleidsnota Energie en Klimaat voorziene "actieplan handhaving en operationele processen", dat tegen begin 2027 aan de Vlaamse Regering zal worden voorgelegd. In dit actieplan zal ook, op basis van een handhavingsvisie, worden aangegeven op welke wijze bijkomende noden kunnen worden ingevuld.

Bij het uitwerken van het actieplan "handhaving en operationele processen" zal de vraag naar administratieve vereenvoudiging, maximale verlaging van de regeldruk resp. no gold-plating, zowel

¹³ VR 2026 2905 DOC.0538.

als de analyse naar de mogelijkheden tot uitbesteding (zowel binnen de Vlaamse overheid, als eventueel richting externen) opnieuw van bij de start van de opmaak van het actieplan worden meegenomen.

B. ESR-TOETS

Het voorliggende decreet heeft geen impact op de ESR.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De personeelsimpact voor de handhaving van nieuwe verplichtingen in omzetting van de RED-richtlijn zullen kwantitatief worden in kaart gebracht in het in de Beleidsnota Energie en Klimaat voorziene "actieplan handhaving en operationele processen", dat tegen begin 2027 aan de Vlaamse Regering zal worden voorgelegd. In dit actieplan zal ook, op basis van een handhavingsvisie, worden aangegeven op welke wijze bijkomende noden kunnen worden ingevuld.

Bij het uitwerken van het actieplan "handhaving en operationele processen" zal de vraag naar administratieve vereenvoudiging, maximale verlaging van de regeldruk resp. no gold-plating, zowel als de analyse naar de mogelijkheden tot uitbesteding (zowel binnen de Vlaamse overheid, als eventueel richting externen) opnieuw van bij de start van de opmaak van het actieplan worden meegenomen.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorliggende voorontwerp van decreet heeft geen directe impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het ontwerpdecreet zal voor advies worden voorgelegd aan de Vlaamse Nutsregulator, de VTC, de SERV en de Minaraad met het verzoek hun advies te verstrekken binnen een termijn van dertig dagen.

Na de tweede principiële goedkeuring zal het ontwerpdecreet voor advies aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State worden voorgelegd. Na de definitieve goedkeuring volgt de parlementaire behandeling.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft hernieuwbare energie, en de bijhorende memorie van toelichting, als gevoegd als bijlage 1 en 2;
- 2° de Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Vlaamse Nutsregulator, de VTC, de SERV, de Minaraad met het verzoek hun advies te verstrekken binnen een termijn van dertig dagen.

De minister-president van de Vlaamse Regering, en Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd,

Melissa DEPRAETERE

Bijlagen:

1. Voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft hernieuwbare energie;
2. Memorie van toelichting;
3. Het advies van de Inspectie van Financiën TM/2026002116 d.d. 8 juni 2026;
4. Het akkoord van de minister bevoegd voor de begroting d.d. 17 juli 2026;
5. Het akkoord van de minister bevoegd voor de bestuurszaken d.d. 16 juli 2026.